

ИЗЛОЖБА

БЕОГРАДСКА
МАТЕМАТИЧКА
ШКОЛА

10. маја 1968.

ИЗЛОЖБА

**БЕОГРАДСКА
МАТЕМАТИЧКА
ШКОЛА**

10. маја 1968.

ПОВОДОМ СТОГОДИШЊИЦЕ РОЂЕЊА
МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА

Архив Србије — Београд

МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ — ТВОРАЦ
БЕОГРАДСКЕ
МАТЕМАТИЧКЕ
ШКОЛЕ

Кад је 1838. године Крагујевачка гимназија уздигнута на степен Лицеја и тиме створена прва виша школа у Србији, требало је и наставу рачуна подићи на степен више математике. Упућујући позив новосадском професору Атанасију Николићу да пређе у Србију и прими катедру „математике чисте“ и практичне геометрије, просветни органи кнежевине Србије чине први корак у том смислу.

Иако нешто спорије, настава више математике развија се постепено и стиче своје место међу предметима који су бележили бржи успон. Потреба за уџбеницима наметала се како студентима тако и професорима од првог дана оснивања школе. Прве покушаје у писању уџбеника математике чине Атанасије Николић и Емилијан Јосимовић. Честе промене професора успоравале су такође бржи развој наставе математике.

Но тек доласком младог суплента Димитрија Нешића за професора више математике на Лицеју 1862. године, настава математике добија прво озбиљног радника који ће овом предмету дати потребну систематичност и научност. Нешић пише уџбенике базиране на научном достигнућима, уноси у њих прегледност, јасноћу и прецизност — што их чини приступачним и што омогућује студентима да постепено улазе у област математичких наука. Нешић је дуго предавао вишу математику на Великој школи и за то време успео да подигне квалитет наставе овог предмета, а истовремено и да уведе талентоване студенте у сфере научне математике.

Његов ђак Михаило Петровић показао је још на студијама знатно интересовање за математику, а својим семинарским радом и начином обраде светосавских темата, за које је у два маха добио другу награду, привукао је пажњу свога професора и указао на постојање снажног талента.

По завршетку Велике школе у Београду 1889. године, Петровић одлази на студије у Француску. Иако није добио стипендију од државе, млади ентузијаст могао је утолити своју велику жеђ за науком и продужити студије у иностранству само захваљујући новчаној помоћи свога деде Новице Лазаревића.

Петровић је изабрао Париз, а не Беч, Пешту, Берлин или Цирих — где су раније одлазили студенти из Србије. Та околност можда је допри-

нела да се његов талент развије и обогати основом на којој ће он доцније стварати своја оригинална дела. Јер, у то време Париска математичка школа имала је генерацију познатих научника од којих свако име представља једну научну област. Кад се само помену професори: Poinsaré, Picard Painlevé, Königs, Lippman, Hermit, Appell, Tatuery, онда се може претпоставити колико је био висок ниво наставе коју је слушао Михаило Петровић. Уз учење француског језика, Петровић је годину дана спремао пријемни испит да би се могао уписати у Ecole normale supérieure.

На испиту Петровић је потврдио своју вредност и оправдао наде свога деде, показао висок степен знања и даровитости. Захваљујући таквом успеху постао је први од страних студената интерни ђак ове познате установе.

Као студент, Петровић је у Паризу био педантан и вредан ученик. Његовој потпуној преданости студијама сметале су повремене тешкоће. Осећајући да његов деда с великим напором одговара новчаним обавезама везаним за његово школовање, он се обраћа 1890. године Министарству просвете за добијање стипендије. Али први његов покушај није успео. Тек на поновљени захтев, 1891. године, добије стипендију од 1.500. динара, што је износило половину стипендије која се обично давала студентима. Настављајући са извесним олакшањем свој рад, Петровић се бори да добије пуну стипендију и на тај начин ослободи деду материјалних издатака. Три пута у току две године он моли да му се додели пуна стипендија и тек почетком 1893. успева у свом захтеву.

Михаило Петровић је у међувремену (1892) завршио лисанс математичких а потом, 1893. године, и лисанс физичких наука и важио за једног од најбољих студената. Осећајући напредак у савлађивању науке и понесен новим успехом, Петровић тражи од Министарства просвете да му продужи време студија до 1. септембра 1895. године. По добијању повољног мишљења о Петровићевом раду, Министарство просвете одобрава продужење студија, постављајући Петровићу обавезу да у том року положи докторат наука које слуша. Државни питомац Михаило Петровић схватио је озбиљно обавезу и захваљујући преданом раду могао је обавестити министре просвете да ће докторирати годину дана пре рока, као и то да је

његова докторска дисертација „О нулама и бесконачностима интеграла алгебарских диференцијалних једначина“ примљена са много похвала.

Завршивши студије и одбранивши с успехом докторску тезу, Петровић се вратио у Београд 1894. године и одмах конкурисао за професора математике на Великој школи. Декретом од 24. октобра 1894. г. постављен је за редовног професора Велике школе а кад је ова подигнута на степен универзитета 1905. године, Петровић је са још седморицом професора постављен првим указом за професора Универзитета на коме је остао до пензионисања 1938. године.

Ступивши на Велику школу, Петровић се нашао међу професорима који су по својим научним радовима били познати и ван граница Србије. Његове колеге били су између осталих: Јован Жујовић, Богдан Гавриловић, Јован Цвијић, Милан Јовановић — Батут; Јован Туроман, Љуба Ковачевић, Љубомир Недић, Љубомир Стојановић, Богдан Поповић; Гига Гершић, Миленко Веснић и други.

Михаило Петровић наставља у Србији са научним радом који је започео у Француској.

Индустријски неразвијено, српско грађанско друштво имало је више интересовања за филологију, историју, етнологију, право — него за математику. Тек почетком XX века долази до бржег развоја индустрије а с тиме и до већег интересовања за егзактне науке. До тада, Србија је имала Вука Караџића, Ђуру Даничића, а на Великој школи познате научне раднике: Јована Бошковића, Љубомира Стојановића и Александра Белића на катедри филологије; Стојана Новаковића и Светислава Вуловића на катедри историје југословенске књижевности; Јована Цвијића на катедри географије; Стојана Бошковића и Љубу Ковачевића на катедри историје; Милана Кујунџића — Абердара и Љубомира Недића на катедри филозофије; Јосипа Панчића на катедри ботанике. Михаилу Петровићу беше пало у део да крчи пут математичким наукама. И он је тај велики посао обавио са потпуним успехом. Стварајући једне за другим своје научне радове, он је већ до 1897. објавио око двадесет. Његов научни рад прибавио му је убрзо углед и признање, па је 1897. године изабран за дописног члана Српске академије

наука почетком 1899. изабран а 1900. проглашен за њеног редовног члана

Петровићев научни рад је многостран и обиман, али област којом се највише бавио и коју је најрадије проучавао била је теорија диференцијалних једначина. Из те области је и његова докторска дисертација.

Поред рада на овој области и многостраног рада на математичкој, ~~А~~ анализи уопште, Петровићу припада заслуга за стварање нових научних дисциплина — математичке феноменологије и теорије математичких спектара.

У својој богатој научној делатности Петровић је објавио преко 250 радова и 12 посебних научних дела из разних грана математике.

Као члан највише научне установе, Српске академије наука, Петровић је у Одељењу природних наука узимао активног учешћа од уласка у ову високу научну установу па до II светског рата. Преко разних реферата, оцене радова, конструктивних предлога, Петровић је одржавао реноме ове високонаучне установе и својим учешћем у њој допринео порасту њеног угледа.

Упоредо с тим и његово име прелази границе мале Србије и Југославије, оно постаје познато широм Европе и целог света. Биран је за почасног доктора многих страних академија: Букурешта, Прага, Варшаве, Кракова. Његове радове радо су штампали страни часописи.

Посебна заслуга припада Михаилу Петровићу за образовање младог научног кадра. Он је несебично помагао талентоване студенте, упућивао их, подстицао и од њих стварао будуће научне раднике. Почев од 1912. године, када је код њега докторирао Младен Берић, ово високо звање стекло је до 1938. још десет математичара.

Окупљајући око себе кадар способних научника, Петровић је умео да на њих пренесе свој елан, своју неуморну енергију и преданост науци. Резултати таквог његовог става и озбиљног рада целог колектива математичког семинара донели су оване опште признање. Катедра математике Београдског универзитета постаје чувена по свом научном раду у целој Европи и стиче значајно име — БЕОГРАДСКА МАТЕМАТИЧКА ШКОЛА.

Михаила Петровића и друге представнике Београдске математичке

школе позивају европски универзитети да на њиховим катедрама демонстрирају своја знања. Петровић држи предавања на Сорбони 1928. године читав један семестар — из области теорије математичких спектара; Јован Карамата предаје у Хамбуру и Тибингену; Никола Салтиков излаже студентима белгијских универзитета партију о парцијалним једначинама.

Петровић и његови сарадници узимају активног учешћа на готово свим конгресима математичара. Почев од конгреса математичара у Риму, 1908. године, на коме је читао свој рад „Sur une classe remarquable de series enteriers“, Петровић је учествовао на десетине таквих скупова. У Торонту 1924. године читао је свој рад „О спектралној рачунској методи“.

Његови сарадници учествују на свесловенском конгресу математичара у Варшави, конгресу математичара у Ослу, интербалканском конгресу математичара у Букурешту и другима.

Круна успеха професора Београдске математичке школе јесте појава часописа „Publication mathematique de l'Universite de Belgrade“ који је иницијативом Михаила Петровића и Милутина Миланковића покренут 1932. године. Часопис је изашао у седам томова до рата и допринео даљем јачању угледа и прибављању нових признања целом колективу научних радника Београдске математичке школе.

Михаилу Петровићу припадају такође неоспорне заслуге у раду на спремању професорског кадра за наставу математике у средњим школама Србије и Југославије. Захваљујући томе што је у својој личности спојио два својства која се ретко срећу код научника његовог ранга — својство високог научника и одличног педагога — Михаило Петровић је стварао квалитетан наставни кадар. Наставу математике подигао је на висок научни ниво а методски поступак прилагодио узрасту студената. „Његова предавања“, како пише један од његових ученика, „била су једноставна, жива, духовита и стваралачка. На његове часове студенти су радо долазили“.

По угледу на француски универзитет, Петровић је у наставу увео курсеве. Једно време сам је држао 16 разних курсева. Да би што више помогао студентима, скоро за сваки курс објавио је скрипте или уџбеник.

Радећи даље на унапређењу наставе и подизању научног кадра, Пе-

тровић је основао Математичку библиотеку, која је најалост изгорела 1944. године приликом борби за ослобођење Београда.

Пружајући студентима што више помоћи и олакшица, Петровић је истовремено тражио и од њих савестан и марљив рад, те је својим ставом знатно подигао критеријум оцењивања на катедри математике.

У својству изасланика Министарства просвете, Петровић је обилазио гимназије. Захваљујући његовој стручности и општој култури, сваки његов одлазак у неку од гимназија представљао је допринос за подизање квалитета наставе. Његови извештаји најбоље говоре о томе. Петровић није трпео вербализам у настави. Тражио је да ученици поседују одређена, јасна и кристализована знања.

Због таквих својстава Михаило Петровић је биран за председника Пролетног савета Србије, декана Филозофског факултета, ректора Београдског универзитета (положај ректора није прихватио).

Кад се говори о Михаилу Петровићу и жели се дати слика његове целовите личности, не може се мимоићи ни његова делатност и ангажованост на пословима ван научног и наставног рада.

Петровић је био страстан путник, путовао је по свим европским земљама, упознао њихове главне градове, обишао је северни и јужни пол. Поред тога, писао је путописе, написао је познати „Роман јегуље“, објавио интересантну књигу „Бердапски риболови у прошлости и садашњости“, као и још неколико других.

Посебна страст Михаила Петровића била је рибарство. У том послу он није био обичан аматер, риболову је прилазио зналачки, те је и у својству делегата српске државе учествовао у преговорима за закључење конвенције о риболову са Румунијом, у преговорима о заштити риболова на Сави, Дунаву и Дрини са Аустро-угарском. Био је члан нарочите комисије за израду измене и допуне Закона о риболову. Ова наклоност Петровићева према риболову, као и његова позната умешност у организовању забавног живота, учинили су га једном од најпопуларнијих личности старог Београда у коме је био познат као Мика-Алас.

На крају, не треба заборавити да је Михаило Петровић припадао

оној генерацији која је учествовала у ратовима. Почев од балканског 1912., па преко I светског рата она је осетила све страхоте и II светског рата.

Године 1938. Михаило Петровић је отишао у пензију. Ценећи његове заслуге, професори Математичког семинара предложили су да се из Семинара математике издвоји завод теоријске математике и назове „Завод Михаила Петровића за теоријску математику“. Упућујући овај предлог, његове млађе колеге су истакле следеће: „Наш Математички семинар му дугује трајну захвалност, јер га је он основао, у њему радио и развијао пуне 44 године. У њему је он прикупљао око себе велики број младих људи и спремао их за научни рад“.

То је било искрено признање познатом научнику.

Потом су исти професори предложили Савету Филозофског факултета да се Михаилу Петровићу да звање почасног доктора математике Београдског универзитета. Њихово образложење најбоље оцртава значај Петровићевог дела: „Свака грана од многобројних математичких области, каже се ту, „које је обрађивао М.Петровић у својим делима, налази младих истраживача, који се њиме диве и продужују рад свога учитеља. Овим чињеницама М. Петровић ствара Математичку школу, прву у Југославији, и стваралачким напором подиже предавање математике на Београдском Универзитету на висину модерних светских школа.“

Наш Факултет, Универзитет, Држава и читава ова земља дужни су да дају највеће признање Михаилу Петровићу“.

То су биле речи његових сарадника, речи признање пиониру математичких наука у Србији, научнику светског гласа, неуморном раднику, — Михаилу Петровићу.*

Београд, маја 1968. године

* Говор Војидара Манића, директора Архива Србије, приликом отварања Изложбе.

НЕКОЛИКО ДОКУМЕНАТА ИЗ АРХИВА СРБИЈЕ О ЖИВОТУ И РАДУ
МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА

СВЕДОЧАНСТВО

ИСПИТУ ЗРЕЛОСТИ

Приправник: *Михаило Петровић,*

рођен 28. Априла 1868. год. у Београду,

који је школовао 1884/5 године свршио VII разред гимназије

у Београду, на испиту зрелости, државном

од 15. Маја до 14. Јуна ов. год. показао је успех:

ПОПИСАНО

а, У Српском и словенском језику са

литературом одличан,

б, „ Немачком језику одличан,

в, „ Француском језику

г, „ Латинском језику одличан,

д, „ Математици одличан,

е, „ Физици одличан,

ж, „ Историји народној и општој са

земљописом одличан,

з, „ Јестественници одличан.

Према показаном упису

именованом припранику Михаилу, испитни одбор

п р и з н а о ж е зрелост

и суремност за факултет Велике школе или Универзитета.

Владао се ~~Црнотрпко~~

Бр. 27.

15. Јуна 1885. год.

у Београду.

Министарски изасланик,

Јов. Вукотић

Председник испитног одбора,
директор гимназије,

Мозарац

Чланови испитног одбора:

Др. С. Јовановић
Ср. Чојковић
Др. Ђ. Стојић

Потписи и печат

Министарство просвете,
Београд

25. Септембра 1889.
Београд

Министарство просвете,
Београд

Министарство просвете,
Београд

Учешћем околним,
свјетом Министарства Просвете и Училишта,
и Јавне Школе од стране Министарства
Мониторинга.

Министарство просвете,
Београд

1889
25. Септембра 1889.
Београд.

Ј. Мозарац
Ср. Чојковић
Др. Ђ. Стојић

МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ КАО ВЕЛИКОШКОЛАЦ

Sur les intégrales algébriques
des problèmes de la dynamique.

Leçons faites par M. Koenigs au
Collège de France
1892-1893.

—
Cah. I.

Michel Petrovitch.

ФОТОГРАФИЈА НАСЛОВНЕ СТРАНЕ ЈЕДНЕ СВЕСКЕ МИХАИЛА
ПЕТРОВИЋА СА ПРЕДАВАЊА М. КÖNIGS-а

ГОСПОДИНУ МИНИСТРУ
ПРОСВЕТЕ
И ЦРКВЕНИХ ПОСЛОВА

Узимам слободу обратити се Господину Министру са молбом за државну стипендију, која би ми омогућила довршење науке у Паризу. Част ми је навести прво разлоге који би могли ићи у прилог оцени, да ли стипендију заслужујем или не, а за тим разлоге који ме принуђавају да подносим ову молбу.

10 Свршио сам 1885-те године гимназију београдску са одличним успехом, а 1889. г. Велику школу, као што показују приложене сведошце: гимназијска и великошколска. Као ученик и свршени ученик Вел. школе изradio сам два философска темата, који су награђени.

20 После једне године бављења у Паризу, издржао сам *Concours*

20 После једне године бављења у Паризу, издржао сам *Concours d'admission à l'École Normale Supérieure*, и ушао у школу као *Eleve interne* у *Section des Sciences*. А како држим да је то успех на који ће Г. Министар обратити пажњу, сматрам за дужност изложити шта је претходило уласку у *École Normale*.

Према акту Срп. министарства Спољних послова, Г. посланик Србије у Паризу тражио је од Француског министарства дозволу и овлашћење да могу са осталим кандидатима, Француским поданицима, конкурисати за интернат у *École Normale*. На преставку директора студија у *Section des Sciences* исте школе, пред киме сам имао издржати предходни испит из кога би се могла оценити могућност успеха на конкурс, министар просвете у Паризу одговорио је г. посланику Србије актом, чији потврђени препис прилажем, и из кога се види да ми је одобрено конкурисање, и да се упућујем уписати се у списак конкурената при Париској Академији.

Према приложеном позиву вице-ректора Париске Академије, којим ме извештава да сам увршћен у кандидате и позива на конкурс, издржао сам пред испитном комисијом на Сорбони писмене испите од 16—21 Јуна т.г. а усмене од 21—29. Јула т.г., према програму за „*admission à l'École Normale Supérieure, section des sciences.*“

Најзад, према решењу испитне комисије, одобреном 5 Авг. т.г. од министра просв. у Паризу, изабран сам за интерног питомца (*Eleve interne*), са условом да као странац плаћам годишње 1200 динара за издржавање у школи, које се тражи и од поданика француских ако не мисле служити у Француској по свршетку школе. О овоме уласку у школу као *Eleve interne* подносим уверење поддиректора школе и директора у *Section des Sciences*.

У *École Normale* ушао сам 2. Новембра т.г. Овлашћен сам да у њој проведем три године, и обавезан да према програму школе положим за две године два лисанса:

10 *Licence es sciences mathématiques*,

20 *Licence es sciences physiques*;

трећа година одређена је за спрему агрегације или доктората. Сви се испити полагају на Сорбони, а *École Normale* одређена је

10, да да спрему за ова два лисанса и докторат, односно агрегацију;

20, да своје питомце упуту у свестраној примени оних партија које се траже на универзитетским испитима, и тиме им омогући самосталан рад по изласку из школе; поред овога она има за задатак и то, да допуни обрадовање многим партијама које се не траже на поменутих испитима.

Слободан сам још један пут свратити пажњу Г. Министра на значај успеха на једноме конкурс у коме учествује по неколико стотина кандидата, а *примају се само осамнајест*. Најзад, могао би навести и то, да сам до сада први странац који је изабран за *Eleve interne*. Стрнцима, који су се до сад престављали за улазак у *École Normale*, дозвољаван је само *екстернат*, тј. посеђавање предавања без права на становање у школи, рад у лабораторијама, кабинетим, библиотеци итд. без прва на сва она изобилна средства за рад које школа даје интерним питомцима, и која карактеришу *École Normale*.

Молим Г. Министра да изволи водити рачуна и о овоме: док се државним питомцима тражи обавеза да за три године положи један од лисанса: математички или физички, ја сам самим уласком у школу обавезан да за две године свршим оба ова лисанса. А спрема која је требала за улазак у *École Normale*, прилике за рад које су ми дате, и воља за рад, појачана успехом на конкурс, дају ми наде да ћу у томе успети.

Поред докумената које подносим у прилогу, Г. Министар би се могао о

свему наведеном и непосредно уверити преко Г. посланика Србије у Паризу и директора школе, који би на званично тражење одговорили и на друге појединости.

Разлог који ме принуђава да подносим молбу за државну стипендију, овај је. Оставши после ране смрти свога оца, Никодина Петровића бив. свештеника и професора богословије београдске, у шестој години, без икаквог имања, пао сам са целом породицом на терет своје деди Новици Лазаревићу проти београдском. Под његовим старањем и о његовом трошку свршио сам у 17-тој години гимназију, у 21-вој Велику школу; тако исто о своје трошку послао ме је прошле године у Париз, где сам ове године ушао у *Ecole Normale*.

Но жртве које деда подноси за моју породицу и мене и сувише су велике да би моје издржавање у Паризу о његовом трошку било и даље могуће. Осим мене, њему су на терету још моја три млађа брата и сестра, и без државне стипендије моје би даље школовање било на штету школовања све браће и на уштрб целе породице.

С тога молим Г. Министра да ако оцени, да наведене квалификације нису испод оних које дају права на државну стипендију, изволи одобрити ми је за три године, онолику, колика се даје и осталим питомцима државним у Паризу. Понављам да се обавезујем за две године положити два поменута лисанса, а за три довршити *Ecole Normale Superieure*, употребивши трећу годину на спрему за агрегацију или докторат.

7. Децембра 1890. г.
Париз.

Господина Министра
понизан
Михаило Петровић
Eleve de l'Ecole Normale Superieure*

* Архив Србије, Мин. просвете, XXV, 207, 1894.

МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ КАО ПРОФЕСОР ВЕЛИКЕ ШКОЛЕ

Земљу математичког факултета

Према плану Бр. 296. од 18. Маја т.г. часи ми је
почети овај извештај:

I.

У школској 1906/7. школске године предавао сам:

У првој семестру:

- Основе теорије детерминаната са применама (2 часа нед.)
- Математичку Теорију (2 часа нед.)
- Диференцијални рачун са геометријским применама (2 часа нед.)
- Основе Кошијеве теорије функција (2 часа нед.)

У другој семестру:

- Диференцијални рачун (2 часа нед.)
- Интегрални рачун са диференцијалним једначинама (4 ч. нед.)
- Висока теорија функција (2 ч. нед.)

II.

Вежбања сам држао према програму и саопштену са
сарадником. На њима су решени задаци у којима се
имале применити предаване основне методе и теорије.

III.

Ученици су у оба семестра радили у ^{математичком} семинару.
Они, који су се за овај рад пријавили, добили су
по једно или више одличних оцена, а којима су
имали да се саопште обавештење од ^{математичког} факултета
или ^{математичког} журнала, који су им стављени на располагање;
такође су имали да у вежбањима разраде
у облику ^{математичких} расправа, које оцају у семинару,
и да о њима држе час предавања и да оцају
сарадником. Такође разрађених расправа било је у

школи оба семестра дванаесторице.

IV.

Пројављених редовних ученика било је:

У првој семестру:

на предавањима и вежбањима	16
у семинару	10

У другој семестру:

на предавањима и вежбањима	36
у семинару	10

V.

У школи првој семестру држао сам предавања и
вежбања редовно и без прекида,

У школи другој семестру нисам држао 8 часова због
слабости и био сам из одсуства с. Миливојевића. Предавање
15 дана на одсуству у иностранству.

VI.

Математички Кабинет, којим руководи, у изјави
је ставио. Да се и у школи оба школске године изјавио
сарадници делима и журналима, без нарочитих вешта
оцена. За његово ~~оцају~~ одржавање и напредовање
изјавио је и добротан досадашњи кредит.

19. Маја 1907.
Београд.

Мих. Петровић.

ФОТОКОПИЈА ПРЕГЛЕДА ПРЕДАВАЊА МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА НА
ФАКУЛТЕТУ 1906/7 ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ. (Архив Србије, Фил. факултет,
252, 1907).

Господину Министру нар. привреде.

Намерао бих био Конструисати за Париску изложбу 1900 год. и изложити у Српском правителу свој графичко-математички апарат „интеграф“, којому могу графички управљати и управљивати одређени и неодређени интеграли, вештачки интегрална диференцијалних једначина и механички решавати једначине више степенаости.

Основна идеја апарата може се видети из приложених од. / и II. Краткај описа, од којих је један издао у Comptes rendus de l'Académie des Sciences de Paris, а други у Српском техничком листу. Хоћу само да прикажем употребљени за Конструирање апарата до сад нису били приложени ни у каквоме графичком апарату.

Апарат би био савршен делова и радничких услова, који изреду у праксици да изадоволи, био Конструисати од онова, који у приложеним описима представља само негову шему. Према добијеним конструктивним пројекцима, Конструирање готовог апарата, који био извршено у Паризу код паролитова Конструирања за специјалне апарате, са пробама у циљу извршења негових практичних, Конструисати би на хитрају и исто истојна димензија.

Слободан сам одређени се Господину Министру са прилози могући да исто одобрим, да ми се, из буџета одређеног за унапређење Србије на Париској изложби, изде ~~и~~ горња сума на поменути циљ и исто ми се омогући Конструирање апарата у оваквом облику, у каквом би имао доносио француским на изложби изложби.

У Београду, 31. Окт. 1898 г.

Господину Министру
нар. привреде

Михаило Петровић
проф. Вел. школе.

ФОТОКОПИЈА ПЕТРОВИЋЕВЕ МОЛБЕ МИНИСТРУ НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ ЗА НОВЧАНУ ПОМОЋ РАДИ КОНСТРУИСАЊА „ИНТЕГРАФ“а ЗА ПАРИСКУ ИЗЛОЖБУ 1900. (Архив Србије, Мин. нар. привреде, Одељења за трговину, радиност и саобраћај, XVII, 2, 1900).

Ми
Петар, I

По милости Божјој и воли народној
Краљ Србије

На предлог Нашег министра просвете и црквених делова и на основу чл. 39 закона о Универзитету постављамо:

за редовне професоре у Универзитету
у филозофском факултету

Сину М. Лозанића, министра у оквиру, Јована М. Жујовића, државног саветника, др. Драгољуба М. Павловића, Вудомира Јовановића, др. Јована Цвијића и др. Михаила Петровића, професоре Велике школе на расположењу;

у правничком факултету

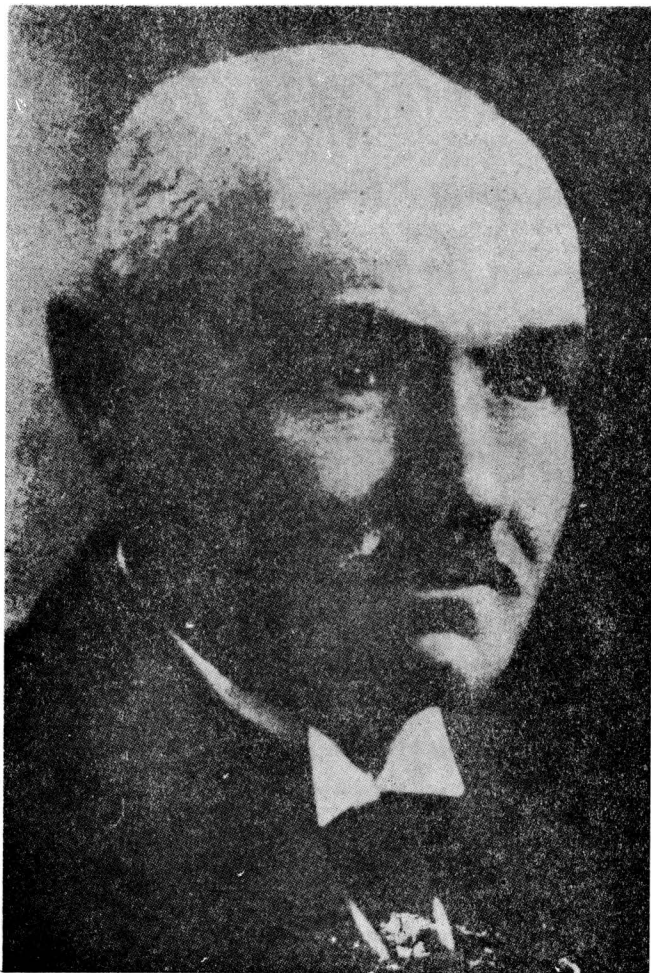
Милића Радовановића, професора Велике школе на расположењу; и

у техничком факултету

Андру Сивановића, професора Велике школе на расположењу.

Наши Министар просвете и црквених делова нека изврши овај указ.
27 фебруара 1905 год
у Београду

Министар
просвете и црквених делова,
Мишић

МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ
ПРОФЕСОР УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

УНИВЕРЗИТЕТ

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Бр. 136

25. маја 1908. г.

у Београду.

Господину ректору Универзитета.

Заста ми је известити г. ректора, да је савет филизофског факултета, у седници од 24. об. мес., изабрао за декана филизофског факултета за текућу и колећу годину г. професора Д^р Михаила Петровића.

С одличним поштовањем

25. маја 1908. год.
у Београду

Декан:

Филозофског факултета

Авг. Јадовановић

ИЗБОР МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА ЗА ДЕКАНА ФАКУЛТЕТА — ФОТО-КОПИЈА (Архив Србије, Мин. просвете, III, 127, 1908. год.).

За сутрешње I скупче, који се спремају за масовније ма-
тематике у нашим средњим школама, било би врло корисно
да се има још једне у Математичку Збирницу, а нарочито
у праксу предавача из математике. Пошто је у плану
да ће им уредници, због недостатка броја масовних мате-
матике, имати у виду овога саопштења, а којега и у овом
дане скупче, врло мало часова предавања, вежбања и
семинара, било би корисно да им 4-6 часова неделно
из математичке дидактике.

Надам се да се за нај предмет не би могла навести
одржили или једном, или ванредним професором, или
доцентом. Стога ми је ово предлози, а до к.с.б.г. била
предла Универзитета, да се она постоје координира са-
ставником, који би могао бити један од државних
одржавања и новине масовних математике у сред-
њим школама, који је још увек са својим уредницима.

За била. и своје скупче, за које ово предлози г. Којега
Томаш Петровић Миш. Петровић за седиштем наставу,
државних професора математике и Збирница редних
школа, за која надам се да би постоје идеја могао
вршити са мном успехом.

23. Новембра 1920.
Београд.

Мих. Петровић

ФОТОКОПИЈА ПЕТРОВИЋЕВОГ ЗАХТЕВА ДА СЕ СТУДЕНТИМА МА-
ТЕМАТИКЕ ПРЕДАЈЕ „МАТЕМАТИЧКА ДИДАКТИКА“ (Архив Србије,
Фил. факултет, 2290, 1920).

У позиву Антоније ове год. одржане се у Канади
(Универзитет у Торонту) међународни Конгрес математичара
на коме ће бити засниване готово све државе европске и
америчке.

За сам подвиг да не може Конгресу одржили пре-
важе о својој спектралној рачунској методи, као и
о своме великом анализом мерења времена. Било би
вредно одговорити се овоме позиву, у иницијалне наше
науке, ако би ми се из Београдске партије. Министарства
Трговине, одређене за уредивање на међународним
Конгресима, била одређила повратак позива, да не могу
ни потписивати на то да ми се да била одређена
за то сума (која износи око 500 динара), већ само
оно што ће се била могао, а остатак државних
којега била из својих личних средстава.

Молим Савет да одржи прикључити овај предмет
и уредници које даје Којега, у исто време молим да
олакшање да на овоме Конгресу засниван Београдски Универзитет.

8. Јуни 1924 г.
Београд.

Професор математике на универ.
Мих. Петровић.

МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ О ПОЗИВУ ЗА УЧЕШЋЕ НА КОНГРЕСУ
МАТЕМАТИЧАРА У ТОРОНТУ ГДЕ ТРЕБА ДА ДРЖИ ПРЕДАВАЊЕ О
СВОЈОЈ „СПЕКТРАЛНОЈ РАЧУНСКОЈ МЕТОДИ“ (фотокопија)
(Архив Србије, Београдски универзитет, 1733, 1924).

Господине Министре,

Савет Универзитета у Паризу у својој седници од 28 октобра текуће године позвао је г. Професора Др. Михаила Петровића да у току ове школске године предаје на Сорбони у Паризу "Теорију математички спектра". Савет нашег Филозофског Факултета на седници својој од 20 децембра решио је - а то је решење прихватила и Универзитетска Управа на својој седници од 26 децембра - да се позив Сорбоне прихвати и да г. Петровић може одржати, на место својих редовних предавања на нашем Универзитету, поменута предавања на Сорбони, у току марта, априла и маја 1928 године, с тим да му се тај рад има рачунати не као одсуство, већ као редовна дужност.

Достављајући Вам ова решења Савета Филозофског Факултета и Универзитетске Управе мени је част умолити Вас, Господине Министре, да се и Ви нарочито сагласити с њима, и довести потребно решење, на основу конвенције са Француском о равнани професора. Имајући у виду част укључену нашем Универзитету, корисност нашој репрезентацији на страни, као и потребу да се и г. Петровић може достојно репрезентовати, ја Вас молим, Господине Министре, да нарочито наредити да се г. Петровићу, сем његових редовних припадљивости, да и помоћ, у износу од 12000 фр. фр за пут и живот у Паризу. На тај начин ће се г. Петровић моћи захваљити на помоћи коју би му евентуално понудила Француска Влада, што би и за нас било пољесходније, с обзиром на несумњив долазак француских професора на наш Универзитет.

Молим Вас, Господине Министре, примите и овом приликом увербавање мога особитог поштовања.

Ректор Универзитета

Господину МИНИСТРУ ПРОСВЕТЕ - БЕОГРАД

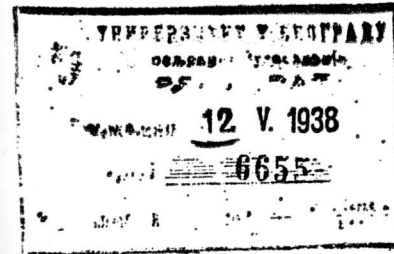
6655/38 6655/38

Господину Ректору Универзитета

Посте ми је известити господине Ректора да сам 7-ог ов. мес. навршио седамдесет година живота, и да ми треба да будем стављен у пензију. Молим да се урочи ова студија да би се то извршило.

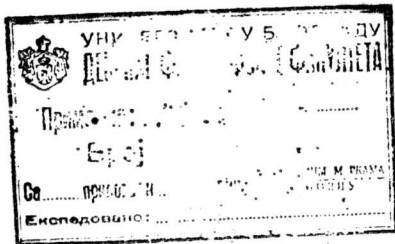
8. мај 1938 г.
Београд.

Професор Математике
Михаило Петровић

ФОТОКОПИЈА ДОКУМЕНТА О ОДЛАСКУ МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА НА СОРБОНУ РАДИ ДРЖАЊА ПРЕДАВАЊА ИЗ ОБЛАСТИ „ТЕОРИЈЕ МАТЕМАТИЧКИХ СПЕКТАРА“ (Архив Србије, Београдски универзитет, 4051, 1927).

ФОТОКОПИЈА ОБАВЕШТЕЊА МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА ДА ЈЕ НАПУНИО 70 ГОДИНА ЖИВОТА И ДА ТРЕБА ДА БУДЕ СТАВЉЕН У ПЕНЗИЈУ. (Архив Србије, Београдски универзитет, 6655, 1938).

На основу указа I Бр. 31400 од 31 јула 1938 године, којим је пензионисан по случају из тач. 13 § 104 Закона о чиновницима са правом на пензију која му према годинама службе припада, г. Д-р МИХАИЛО Н. ПЕТРОВИЋ, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, а према § 106 и 111 Закона о чиновницима

РЕШАВАМ:

Да се даком 5 септембра 1938 године разрешава дужности редовног професора Филозофског факултета Универзитета у Београду г. Д-р МИХАИЛО Н. ПЕТРОВИЋ, редовни професор Универзитета.

Преде решење доставити г. проф. Михаилу Петровићу, Ректорату Универзитета, Математичком семинару и један примерак спремити у архиву Деканата.

Заступа
Декана Филозофског факултета
редовни професор,

Михаило Петровић

ФОТОКОПИЈА РЕШЕЊА О ПЕНЗИОНИСАЊУ МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА
(Архив Србије, Фил. факултет, 6492, 1938).

Савету Филозофског факултета Универзитета у Београду.

Филозофском факултету је добро познат научни и наставнички рад г. др. Михаила Петровића, прво на Великој школи а затим и на Универзитету, на ком је он провео ево пуне 44 године.

Г. др. Михаило Петровић је објавио велики број научних радова и дела из свих области Математичке науке. У поједине од њих је унео потпуно нове методе или створио нове научне дисциплине, као што су Математичка феноменологија, бројни спектри итд.

Научна делатност г. Петровића је велика и по обиму и по садржини. Резултати које је дао ставили су га у ред математичара светскога гласа.

Наш математички семинар му дугује трајну захвалност, јер га је он основао, у њему радио и развијао пуне 44 године. У њему је он прикупљао око себе велики број младих људи и спремао их за научни рад.

У знак поштовања, признања и трајне захвалности за све ове заслуге које је г. Петровић стекао у првом реду за наш Математички семинар затим за наш Филозофски факултет и цео Универзитет, слободно смо, поводом његове седамтесетогодишњице, да предложимо савету Филозофског факултета да се за Теоријску математику издвоји из досадањег Математичког семинара и образује засебан Завод који би се звао: Завод Михаила Петровића за Теоријску математику и одвоји од Завода за примењену математику, који би такође постао самосталан што је уосталом већ било предвиђено у новој факултетској уредби која треба да ступи на снагу.

16. маја 1938г.

Проф. М. Савић

Михаило Петровић
13. Маја 1938г.

Михаило Петровић
13. Маја 1938г.

ФОТОКОПИЈА ПРЕДЛОГА ПРОФЕСОРА МАТЕМАТИЧКОГ СЕМИНАРА
ДА СЕ ОБРАЗУЈЕ „ЗАВОД МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА ЗА ТЕОРИЈСКУ
МАТЕМАТИКУ“ (Архив Србије, Фил. факултет, 4203, 1938).

САВЕТУ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Научна математичка дела и рад професора Др-а Михаила Петровића много су позната факултету. Г.Михаило Петровић ужива светски глас првокласног научног истраживача и најистакнутијег математичара у Југославији.

"Поље научне делатности М.Петровића веома је опширно, па иако обухвата огромну равнорвност, оно ипак изражава јединство погледа, идеја и метода истраживања" - као што је то истакнуто у издаву Српске Краљевске Академије о редовима професора Михаила Петровића, 1922 године, поводом обнављања рада Академије, прекинутог ратом.

Прошло је после тога 16 година и научна делатност професора М.Петровића још се више проширила и обухватила нове и важне проблеме модерне математике. Сем тога, пошто је по Југославију срећно завршен рат, јавио се нов и тежак проблем за научну делатност М.Петровића. Знатно проширење државних граница, а и велики губитак у људима, изазвао је велику потребу у математичком образовању. Београдски Универзитет био је приморан да прими у своја недра већи број студената, број јаван највећим од светских Универзитета. У овој се тешкој ситуацији истакао огроман напо ни научни рад и таленат професора М.Петровића, да најсрећније реши настали проблем и да тиме обезбеди напредак и развој математичких наука у Југославији.

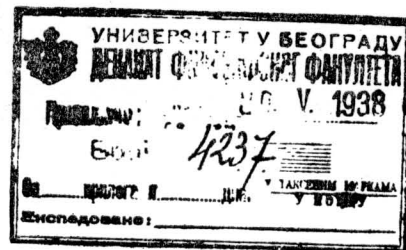
Професор М.Петровић сам предаје равнорвне предмете, даје студентима своја литографисана предавања, штампа своје књиге, а у исто време и скупља око себе најталентованије од својих слушалаца, које спрема за нове наставнике Универзитета. Свака грана од многобројних математичких области, које је обрађивао М.Петровић у својим делима, налази младих истраживача, који се вима диве и продужују рад свога учитеља. Овим чиницама М.Петровић ствара Математичку школу, прву у Југославији, и стваралачким напором подиже пре-

давање математике на Београдском Универзитету на висину модерних светских школа.

Наш Факултет, Универзитет, Држава и читава ова земља, дужни су да дају за то највеће признање и захвалност професору М.Петровићу. Као израз овог поштовања потписани имају част да предложу професору Михаилу Петровића за почасног доктора математике Београдског Универзитета.

*Н. Савић
Штефан
Ј. М. К. С.*

*Михаило Петровић
А. М. М. М.
Д. Петровић*

ФОТОКОПИЈА ПРЕДЛОГА ПРОФЕСОРА МАТЕМАТИЧКОГ СЕМИНАРА
ДА СЕ МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ ПРОГЛАСИ ЗА ПОЧАСНОГ ДОКТОРА
МАТЕМАТИКЕ БЕОГРАДСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА (Архив Србије, Фил.
факултет, 4237, 1938).

СА ПОГРЕБА МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА

Издаје Архив Србије. Текст припремио Драгоје Тодоровић, архивист.
Насловна страна и уметничка опрема Шуђри Нимани. Слог Штампариие
„Култура“, Београд, Штампариија Народног позоришта у Београду.

ДРЖАВНИ АРХИВ
НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ